

Nationaal Contactpunt

OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen

Eindverklaring

Argentina Australia Austria Belgium Brazil Canada Chile Colombia Costa Rica Czech Republic Denmark Egypt Estonia Finland France Germany Greece Hungary Iceland Ireland Israel Italy Japan

Eindverklaring

Eindverklaring van het Nederlandse Nationaal Contact Punt voor de OESO Richtlijnen voor multinationale ondernemingen over een melding van FNV Eemshaven over een vermeende schending van de OESO richtlijnen door NUON Energy N.V.

Inhoudsopgave

1. **inleiding**
2. **de NCP procedure**
  - 2.1. de NCP procedure in deze specifieke zaak
  - 2.2. informatie over de melders
  - 2.3. informatie over het bedrijf
3. **de evaluatie door het NCP**
4. **de uitkomst van de dialoog**
5. **monitoring**

bijlagen

- (1) melding van FNV Eemshaven van 27-7-2012
- (2) eerste evaluatie van het NCP van 17-12-2012

1. Inleiding

Deze eindverklaring beschrijft het proces en de uitkomsten van de fase van nader onderzoek / dialoog na ontvangst van een melding van de vereniging de Nederlandse Bond voor de Bouw- en Houtnijverheid en de vereniging FNV Bondgenoten (hierna: FNV) van 27 juli 2012 over een vermeende schending van de OESO richtlijnen door Nuon Energy NV (hierna: Nuon). De dialoog onder leiding van het NCP heeft in november 2013 geleid tot een overeenkomst tussen partijen over de door Nuon te ondernemen stappen om haar invloed op de keten van toeleveranciers te vergroten. Het NCP feliciteert partijen met de succesvolle afronding van de dialoog.

Het accent van deze eindverklaring ligt op het probleem, de procedure en de behaalde resultaten. Aangezien partijen tot een gezamenlijk gedragen oplossing zijn gekomen over de in de melding genoemde kwesties, heeft er geen nader onderzoek van de inhoud van de melding door het NCP plaats gevonden.

De eindverklaring is gebaseerd op de informatie van partijen en de uitkomst van de dialoog. Vertrouwelijke gegevens die tijdens de dialoog aan het NCP ter beschikking zijn gesteld, zijn voor de eindverklaring niet gebruikt.

Partijen hebben besloten hun overeenkomst niet te publiceren. Zij hebben echter ingestemd met publicatie van een samenvatting van de inhoud van de overeenkomst in de eindverklaring van het NCP. NUON begrijpt dat FNV het resultaat in gesprekken met andere bedrijven als voorbeeld zal willen gebruiken. FNV begrijpt dat terughoudendheid daarbij noodzakelijk is om bedrijfsbelangen van NUON niet te schaden.

Het NCP rondt de procedure door middel van deze eindverklaring af. Als gevolg van de door partijen bereikte overeenkomst is de melding van FNV tegen Nuon Energy NV afgesloten.

2. De NCP procedure

2.1 De NCP procedure in deze specifieke zaak

Op 27 juli 2012 heeft het NCP een melding ontvangen van FNV over een vermeende schending van de OESO richtlijnen door Nuon. Op 7-8-2012 heeft het NCP aan de melders de ontvangst van de melding bevestigd en de melding aan Nuon toegestuurd.

Voorafgaand aan de melding heeft op verzoek van FNV een informeel gesprek tussen FNV en het NCP plaatsgevonden waarin het NCP een toelichting heeft gegeven op de OESO richtlijnen en de mogelijke functie van het NCP bij een melding. Op 1-11-2012 heeft een gesprek plaats gevonden tussen het NCP en Nuon over de behandeling van de melding.

Op 16-11-2012 heeft het NCP een concept Eerste Evaluatie (Initial assessment) aan partijen gezonden met het verzoek eventueel commentaar binnen twee weken door te geven. De melders reageerden op 21-11-2012, het bedrijf op 10-12-2012. De reacties hebben niet tot aanpassingen van de concept Eerste Evaluatie geleid.

Op 17-12-2012 heeft het NCP de Eerste Evaluatie, waarin het tot de conclusie is gekomen zijn "goede diensten" aan partijen aan te bieden om middels dialoog tot een oplossing van het probleem te komen, op de website gepubliceerd.

Op 28-1-2013 vond de eerste gezamenlijke bijeenkomst onder leiding van het NCP plaats, waarin partijen de agenda en de Terms of Reference voor de dialoog overeenkwamen.

Vervolgbijschikkingen vonden plaats op 21-3-2013, 16-4-2013, 3-6-2013, 2-9-2013 en 2-10-2013. Op verzoek van Nuon en met instemming van FNV woonde onderaannemer Mitsubishi de gesprekken op 1-11-2012 en 28-1-2013 als toehoorder bij.

Eind oktober 2013 hebben partijen overeenstemming bereikt over de door Nuon te ondernemen stappen om haar invloed op de keten van toeleveranciers te vergroten. De afspraken zijn vastgelegd in een schriftelijke verklaring tussen partijen.

2.2 Informatie over de melders

De vereniging de Nederlandse Bond voor de Bouw- en Houtnijverheid en de vereniging FNV Bondgenoten geeft aan de belangen te behartigen van de op de bouwplaats in de Eemshaven te werk gestelde werknemers. Dit gebeurt door voorlichting aan de werknemers over de op hen van toepassing zijnde regelgeving en het doen laten naleven van regelgeving door de werkgevers. Het belang van FNV Eemshaven is naar eigen zeggen tweeledig: enerzijds het tegengaan van onderbetaling van de werknemers en anderzijds het voorkomen van verdringing op de Nederlandse arbeidsmarkt door het hanteren van minimale marges.

2.3 Informatie over het bedrijf

Nuon is een Nederlandse multinationale onderneming met ca. 5.100 werknemers en grensoverschrijdende activiteiten in diverse landen. Het bedrijf vormt onderdeel van de Zweedse multinational Vattenfall. De melding heeft betrekking op de bouw van de energiecentrale in de Eemshaven in opdracht van Nuon. Nuon is sinds 2009 opdrachtgever van dit project en heeft de opdracht aanbesteed aan het Japanse bedrijf Mitsubishi, dat op haar beurt delen van de opdracht heeft onderaanbesteed aan verschillende onderaannemers. Nuon is al vele jaren actief op het gebied van duurzame energie en andere aspecten van duurzame ontwikkeling.

3. De evaluatie door het NCP

Aangezien partijen tot een gezamenlijk gedragen oplossing zijn gekomen over de in de melding genoemde kwesties, heeft er geen nader onderzoek van de inhoud van de melding door het NCP plaats gevonden. Het NCP acht het wel van belang te benadrukken dat de OESO Richtlijnen voorzien in een ketenverantwoordelijkheid van opdrachtgevers voor het niet naleven van regelgeving ten aanzien van tewerkstelling en arbeidsverhoudingen door de onderaannemers.

Conform de OESO Richtlijnen behoren ondernemingen ongunstige effecten in relatie tot de onderwerpen die in de Richtlijnen aan de orde komen, aan te pakken, ook als zij zelf niet hebben bijgedragen aan dat effect, maar waar dat effect direct verbonden is aan hun activiteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie. Leveranciers en onderaannemers worden expliciet genoemd als zijnde zakelijke relaties.¹ Tot de onderwerpen die in de Richtlijnen aan de orde komen behoren bepalingen op het gebied van arbeidsverhoudingen. Ondernemingen dienen geen minder gunstige normen voor tewerkstelling en arbeidsverhoudingen te hanteren dan door vergelijkbare werkgevers in het gastland – in dit geval Nederland - worden toegepast². Opdrachtgevers behoren hierop toe te zien.

Dat betekent dat de OESO Richtlijnen verder reiken dan de Nederlandse wet- en regelgeving ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid van de opdrachtgever voor het niet naleven van regelgeving ten aanzien van tewerkstelling en arbeidsverhoudingen door de onderaannemers. Volgens de huidige Nederlandse wet- en regelgeving kan een opdrachtgever op veel terreinen niet aansprakelijk worden gesteld voor problemen die zich voordoen bij de

onderaannemers. Er is dus nu nog sprake van een zgn. Governance Gap. Het NCP heeft bij de vaststelling van de voorlopige evaluatie van de melding de Minister van Sociale zaken hiervan op de hoogte gesteld.

Eind november 2013 liet de rijksoverheid bij persbericht het volgende weten: “Niet alleen de werkgever, maar ook de opdrachtgever wordt aansprakelijk voor het betalen van het cao-loon aan een werknemer. Zo kunnen opdrachtgevers en aannemers worden aangepakt die weten, of moeten weten, dat de werknemer niet voldoende betaald krijgt. Nu geldt deze zogenoemde ketenaansprakelijkheid al in de uitzendbranche voor het betalen van het minimumloon. Ook heeft de Inspectie SZW sinds deze maand 15 extra inspecteurs aangesteld voor het aanpakken van werkgevers die via schijnconstructies minder loon, belasting of lagere premies betalen. Minister Lodewijk Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid komt in de loop van volgend jaar met een Wet Aanpak Schijnconstructies, zo schrijft hij in een brief aan de Tweede Kamer. Er zijn nu nog veel constructies die weliswaar niet gewenst, maar ook niet illegaal zijn.”³

¹ Hoofdstuk II, Algemene beginselen voor Bedrijfsbeleid, nr.11,12,13:

“Ondernemingen dienen te voorkomen dat zij met hun eigen activiteiten ongunstige effecten op zaken die aan de orde komen in de Richtlijnen veroorzaken of daartoe bijdragen, en zulke effecten aanpakken wanneer zij zich voordoen. Een ongunstig effect trachten te voorkomen of verminderen wanneer zij niet hebben bijgedragen aan dat effect, maar waar dat effect toch direct verbonden is aan hun activiteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie. Dit is niet bedoeld om de verantwoordelijkheid van de entiteit die het ongunstige effect veroorzaakt te verschuiven naar de onderneming waarmee het een zakelijke relatie heeft. Naast het aanpakken van ongunstige effecten in relatie tot de onderwerpen die in de Richtlijnen aan de orde komen, zakenrelaties, met inbegrip van leveranciers en onderaannemers, waar mogelijk te stimuleren principes van verantwoord ondernemen toe te passen die verenigbaar zijn met de Richtlijnen”.

² Hoofdstuk V, Werkgelegenheid en Arbeidsverhoudingen, nr. 4a: “ondernemingen behoren, binnen het kader van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, de heersende gebruiken op het gebied van arbeidsverhoudingen en tewerkstelling en de van toepassing zijnde internationale arbeidsnormen, geen minder gunstige normen voor tewerkstelling en arbeidsverhoudingen te hanteren dan door vergelijkbare werkgevers in het gastland worden toegepast.”

³ Kamerstukken II, 2013/14, 17050, nr. 447

4. De uitkomst van de dialoog

Het NCP concludeert dat de partijen Nuon en FNV overeenstemming hebben bereikt over de stappen die Nuon onderneemt om haar invloed op de keten van toeleveranciers verder te vergroten. Partijen zijn overeengekomen dat Nuon in toekomstige contracten met haar hoofdaannemers aanpassingen zal doorvoeren om zo de naleving van afspraken in de gehele keten van leveranciers te bevorderen.

Meer specifiek betekent dit dat Nuon aan haar hoofdaannemers oplegt dat zij aan hun leveranciers en onderaannemers dezelfde verplichtingen opleggen als die welke Nuon aan de hoofdaannemers oplegt ten aanzien van arbeidsvoorwaarden, loontarieven en de naleving van nationale – en Europese regelgeving. Daarmee verplicht de hoofdaannemer onderaannemers contractueel zich te allen tijde te houden aan wet- en regelgeving, zoals het Burgerlijk Wetboek, de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst, de Wet op de algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van cao's en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, als ook toepasselijke EU wet- en regelgeving.

De hoofdaannemer zal d.m.v. periodieke audits controleren of de onderaannemers en leveranciers aan hun verplichtingen voldoen. Deze audits zullen steekproefsgewijs worden uitgevoerd door een externe, onafhankelijke specialist. Afgesproken is dat eventuele niet-naleving door (onder-) aannemers en leveranciers tot consequenties zal leiden.

Nuon zal FNV binnen de wettelijke kaders faciliteren om contact te leggen met arbeiders op de locatie van een project. Afgesproken is ook dat Nuon klachten van de zijde van werknemers en/of hun vertegenwoordigers serieus zal onderzoeken en aan de klager(s) zal terugkoppelen .

De overeenkomst tussen partijen is van toepassing op alle grote projecten die door Nuon vanaf 1 november 2013 worden uitgevoerd.

Het NCP stelt vast dat de bereikte overeenkomst in overeenstemming is met hetgeen de OESO Richtlijnen van ondernemingen verwachten.

5. Monitoring

Partijen kunnen overeenkomen de assistentie van het NCP in te roepen voor het vervolgtraject voor de implementatie van hun overeenkomst; het NCP kan die assistentie leveren op voorwaarden die het met de partijen overeenkomt.⁴

Het NCP acht het aanbevelenswaardig dat partijen hun dialoog voortzetten. NCP en partijen zijn overeengekomen om één jaar na publicatie van de eindverklaring, d.w.z. in december 2014, het NCP van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de overeenkomst op de hoogte te stellen. Aan partijen zal twee maanden van tevoren worden gevraagd hun bevindingen over de implementatie van de afspraken met het NCP en elkaar te delen. Het NCP zal een beknopte evaluatie van de implementatie van de gemaakte afspraken op de website publiceren.⁵

⁴ Procedurele aanwijzingen voor NCP's

⁵ Procedure van het Nederlandse NCP

De richtlijnen & tools online

Ga naar www.oesorichtlijnen.nl en test uzelf. U vindt hier praktische informatie over de toepassing van de Richtlijnen, anti-corruptie tips, en de Navigator MVO-richtlijnen die ondernemers per sector toont welke richtlijnen van toepassing zijn.

Meer informatie

Heeft u vragen over de toepassing van de OESO-richtlijnen of wilt u een melding doen?

Kijk op www.oesorichtlijnen.nl
Email ncpoecd@minbuza.nl of bel 070 348 4200

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag | Januari 2014